

SLOVENSKI NAROD.

zhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za eden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačnje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Gospodskih ulicah št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Zanimiva in poučna primera.

Abd-el Kader, Šamil in Buširi so imena narodne trojice, ki je na bojiščih svoje življenje zastavljala za svoje domovine svobodo in nezavisnost. Neso bili to možje evropskega pokoljenja, ni jih še zadela blesteča pena novodobne civilizacije, marveč vsi trije bili so sinovi divjih afriških in azijskih rodov, ki svojega delovanja neso uravnavali s stališča prožnega oportunstva, ampak so se borili za svoje ideale, iz ljubezni do roda in dežele, kateri so pripadali. Smelo so vsi trije postavljali se z orožjem v roci močnejemu sovražniku nasproti, ne glede na to, bodo li zmagali, ali našli smrt.

Abd-el Kader bojeval se je od 1832. do 1847. l. v skoro neštevilnih bitkah s Francozi v Alžiru. Mnogokrat bil je premagan, a vedno se je zopet vračal s svojimi afriškimi tolpami in prizadeval hrabrim Francozom mnogo udarcev in celo zelo čutnih porazov, vedno boreč se za ideal, da bi domovino svojo obvaroval tujega gospodstva.

Bilo je že naprej jasno, da bode s svojimi arabskimi četami naposled podlegel evropski vojni umetnosti. A stoprav čez petnajst let, ko je v 53 krvavih bitkah svojim nasprotnikom prizadel hudih udarcev, položil je dne 24. decembra 1847. l. pred generalom Lamorciérom orožje. In sedaj, dobivši v roke najnevarnejšega sovražnika svojega, kaj so storili z njim? So li kot zmagovalci kazali nizko osvetljivost proti hrabremu možu, ki je na bojiščih uničil na tisoče njihovih vojakov?

Ne, tega neso storili! Spoštovanje, katero čuti vsak istinito hraber vojak za svojega pogumnega sovraga, to spoštovanje bilo je vodilo tudi za Francoze. Premaganega Abd-el Kadra, neso postavili pred vojno sodišče in ga potem ustrelili, ali celo obesili, marveč prepeljali so ga na Francosko, kjer mu je Napoleon III. ne le izkazoval popolno spoštovanje, temveč mu dal tudi popolno svobodo in 100.000 frankov letne pokojnine. Abd-el Kader umrl je v popolni svobodi.

Drugi naših junakov bil je slavni Šamil. Jedva 27 let star, pridružil se je 1824. l. ustanku proti Rusom v Dagestanu in še le dne 6. septembra 1859 udal se je po obupnem boji generalu Barjatinskemu. Dolgih 35 let vodil je divje in bojovite rodove kavkaške in dagestanske proti Rusom in jim več-

krat prizadel jako čutne poraze. Na tisoče Rusov palo je v dolgotrajnih in srditih bojih, neštene milijone stali so neprestani vojni troški.

In ko so Rusi po 35 krvavih letih imeli predrznega sovraga v rokah, kaj so storili z njim? Je li zmagovalce prevzela nizka osvetljivost proti smelemu možu, ki je prouzročil toliko potokov drage krvi, tako ogromne troške ter toliko let zadrževal ruskega orla polet?

Ni jih prevzela osvetljivost. S poraženim sovražnikom postopali so z onim spoštovanjem, katero v vsakem pravem vojaškem srcu vzbujata sovražnika pogum in hrabrost. Ravnali so z njim isto tako, kakor Francozi z Abd-el Kadrom. Za bivanje določili so mu mesto Kalugo in plačevali mu visoko pokojnino. Sine njegove vzgajali so na troške carja Nikolaja v zavodu za plemenitnike in danes je jeden teh sinov ruski general.

Sedaj pa k tretjemu junaku, k Buširiju. Kdo je bil Buširi? Načelnik je bil arabskemu rodu v vzhodni Afriki. Na svojega gospodarja, Sansibarskega sultana Sajda Bargaša poziv vzdignil se je z orožjem proti neopravičenemu prodiranju prusko-nemške-kolonijske družbe v domovino njegovo. A ni storil družega, nego sta pred njim storila Abd-el Kader proti Francozom, Šamil proti Rusom.

Ni tu mesta, da bi razpravljali najnovejšo, na svetovno gospodstvo, merečo prusko-nemško kolonijsko politiko, saj so jej zadnje dni prekanjeni Angleži z znano poravnavo prestrigli takorekoč nit življenja. Nekaj pa se nam vendar zdi potrebno omeniti, da so nekateri prevzetni Berolinci à la dr. Jühke, Karl Peters in grof Joachim Pfeil došli v vzhodno Afriko in ondu proglasili načelo: da vse mejnarodne pravice izgube takoj svojo veljavo vsled Nemčije samovoljne besede. Z jednostavno naselitvijo pruske kolonije izrečeno je že ob jednom gospodstvo Nemcev in Nemčije v dotični pokrajini.

Dospevši jedva v vzhodno Afriko, proglasili so oholi ti prisiljenci proklamacijo, v kateri so velikanske pokrajine podvrgli nemškemu vojnemu pravu, polastili se politične uprave, razpisali davke in sploh postopali kakor v zavojevani deželi. Domačine nevajene takim blaginjam stiskali so na vse mogoče načine. Naposled pa je domačinov potrpež-

ljivosti bil tudi konec in dvignili so se, da se osvobodijo tujih prisiljencev. Nastal je ustanek, kateremu se je postavil na čelo sultan Sansibarski, ki je poveljstvo ustašev izročil Buširiju.

Pred nami leži junijski zvezek nemškega dela: „Deutsche Rundschau für Geografie und Statistik von Prof. Dr. Umlauft in Wien.“ V tem delu govori se ob uzrokih temu ustanku in na strani 391 se doslovno pravi: „Alle, Deutsche, Engländer, Franzosen, Portugiesen, Officiere, Beamte und Kaufleute, Weisse, Araber und Neger, Geistliche und Weltliche, Alle sind darüber einig, dass die heillosen Wirren, welche hier entstanden sind, in erster Linie und ausschliesslich der deutsch-afrikanischen Gesellschaft zur Last fallen. Vollständige Unkenntnis der Sachlage, verfehlte Speculationen, rücksichtslose Ausserachtlassung bestehender Sitten und Gebräuche, bestialische Behandlung der Eingeborenen — nicht in einzelnen Fällen, sondern sehr oft — haben im Lande eine Erbitterung hervorgerufen, die sich nothwendiger Weise einmal Luft verschaffen musste.“

Dalje se pravi, da glavna krivda zadeva takratne voditelje v Berlinu, ki neso imeli niti najmanjših pojmov o razmerah v teh pokrajinah, a so bili toli predrzni, da so hoteli vladati in upravljati dežele, v katerih neso imeli najmanjše moči, da so izdajali neizvršljive naredbe in v izvršitev teh naredb pošiljali ljudi, ki neso bili za to in kateri so svojo nesposobnost s surovostjo skušali prikrivati.

In potem čita se dalje: „Bei dieser Revolution waren aber weder religiöser Fanatismus, noch die projektirt gewesen sein sollende Aufhebung der Sklaverei als mitwirkende Ursachen zu betrachten, wie man in Berlin gern glauben machen wollte, es handelte sich lediglich darum, das Joch fremder Quälgeister abzuschütteln, die es in unglaublich kurzer Zeit verstanden hatten, sich durch brutales und arrogantes Auftreten selbst bei einer friedfertigen und ungemein duldsamen Bevölkerung, wie die Küstenbewohner der deutsch-ostafrikanischen Besetzung, verhasst und unmöglich zu machen.“

Proti temu brezozirnemu preziranju obstoječih šeg in navad, proti temu zverskemu postopanju z

LISTEK.

Vače.

Vače so „deželnoknežji“ trg mej Litijo in Moravčami, stoječ 532 m nad morso gladino. Kraj sam na sebi ni velik in nema posebnih znamenitosti, vendar je v zgodovini jako važen. Kranjski kronist Valvasor pripoveduje o Vačah, da je stal tam nekaj gradič z imenom Watscher-Thurn in da se je iz tega griča počasi izcimil sedanji trg. Prilicnejše pa bode, da ta gradič ni stal tam, kjer je sedanji trg Vače, nego mnogo više gori na Slemškem, blizu cerkve sv. Križa, uprav tam, kjer je stalo poprej prazgodovinsko gradišče.

Valvasor zatrjuje, da so na Vaškem gradiču gospodovali posebni plemiči, ki so se imenovali „Herrn von Watsch“. Mej njimi omenja iz l. 1358 nekega Otona Vaškega, sina Gundlina Vaškega, kar je našel zapisano v neke listini iz setiškega samostana. Kedaj da je ta rod zamrl, tega Valvasor ne pové.

Glede drugih stvari pripomeni Valvasor, da

imajo Vačani obilno sadja, zlasti orehov. Potem pa posebno povdarja, da se nahaja na Vačah zelo dober kamen za stavbe, ki je sestavljen skoro iz samih luščin morskih školjk in polžev.

Da so Vače že od nekaj imeniten kraj, to se mej drugim posebno iz tega spozna, da imajo Vačani že od pamtveka dva posebno imenitna sejma za predivo, kakor daleč na okolu ne. Na ta sejma prihajajo ljudje celo od prav oddaljenih strani.

Vender se je slava Vač raznesla po vsem znanstveno izobraženem svetu še le po letu 1878, ko se je razglasilo, kakí prazgodovinski zakladi so se izkopali v Vaški okolici. Učitelj Fran Peruzzi pošlje l. 1877 nekoliko bronelih zapestnic in uhanov, katere je bil izkopal pri nekem ženskem ogradiju v klancu nad vasjo Klenek, deželnemu muzeju kranjskemu s poročilom vredí, da se tudi velikanske žare in drugi starinski predmeti v Vaški okolici od časa do časa izkopujejo.

Vsled tega poročila poslal je pokojni Dežman maja meseca leta 1877 muzejskega preparatorja Schulza na Vače, naj poskuša kopati na južnem obronku Slemška. Že prve poskušnje spravile so

toliko množino žar ter bronelih in železnih predmetov na dan, da se je takoj spredvidelo, da se nahaja pod Slemškom velikansko prazgodovinsko grobišče. Da bi se o tem še bolj prepričal, dal je Dežman 25—27. julija 1877 sistematično kopati na stroške deželnega muzeja kranjskega in kmalu je bilo očitno, da so Vaške najdbe najvažnejše za vso prazgodovino Kranjske.

Naselbina, čije stanovalci so pokopavali ob poti, ki pelje iz Vač na Sv. goro, nahajala se je prav za romarsko cerkvijo sv. Križa na Slemšku. Pod kapelico na vzhodni strani romarske cerkve izkopali so jedva pol metra globoko velikansko množino kuhinjskih ostankov in živalskih kostij (svinjskih, jelenjih, govejih in kozjih), potem premnogo lončenih črepinj, tako da ni mogoče dvomiti o nekdanji naselbini na Slemšku in to tem manje, ker se dvojni njeni nasip dandanašnji prav dobro pozna.

Ko je bilo vse to dognano, ukazal je deželni muzej sistematično kopati na Klenku koncem avgusta 1877 in izkopavanja so se nadaljevala skozi ves september in celo prve dni oktobra. Kopalo se

domačini — ne v posamičnih slučajih, ampak čisto — proti usiljenemu gospodstvu, pa nesposobnim in surovim prisiljenem, proti svojim mučiteljem, kakor jih nemški prof. dr. Umlauf sam imenuje, proti tem začel je Buširi nejeznan boj. Bojeval se je po nalogu svojega sultana, da bi osvobodil domovino in rojake svoje. Storil je isto, kar sta storila Abd-el Kader in Šamil, podlegel je kakor ona evropskemu orožju in bil ujet.

In dobivši v roke nevarnega sovraga svojega, kaj so storili Prusi z njim? So se li udali nizki osvetljivosti nasprosti hrabremu možu? Da, storili so! Udušili so prirodno spoštovanje, katero v vsakem človeškem srci vzbuja pogumnost in hrabrost, ravnali vse drugače, nego zmagonosni Francozi in Rusi. Buširija postavili so pred vojno sodišče, katero ga je obsodilo na smrt, a neso ga usmrtili kot vojaka, ampak toli hvalisani nemški civilizaciji na sramoto, o besili na vislicah.

Abd-el Kader, Šamil in Buširi so tipi civilizacije dotičnih treh narodov!

Za „Narodni Dom“!

Menda ni samo nas Slovencev, ampak bolj ali manj sploh človeška slabost, da se marsikateri lepe ideje z velikim in občnim veseljem poprimemo ter z naudušenjem začnemo za njo delati, ali, ker se ne da v kratkem času uresničiti, začne naudušenost, začne zanimanje za idejo pešati, ker nam v obče nedostaja one železne vstrajnosti, ki ne odneha, dokler ni namen dosežen. Tako se godi pri nas tudi ideji „Narodnega Doma“. Ali ni vredna, da bi našla vstrajno zanimanje in podporo pri vseh Slovencih? Ali nima „Narodni Dom“ naposled lastnina Matice Slovenske, torej lastnina vseslovenskega društva postati in njega letne dohodke v pospeševanje slovenske literature izdatno pomnožiti? In vender se je število teh, ki še za „Narodni Dom“ kaj žrtvujejo, zelo zelo skrčilo. Da bi pa to zanimanje po vsem ne nehalo, ampak se od časa do časa prebujalo, za to skrbeti je glavni namen „Krajcarskemu društvu“, ki je tako rekoč eksekutivni organ društva „Narodni Dom“. Po knjižnicah z znamkami je nabralo po krajcarjih in desetih že skoraj deset tisočakov. Ali zanimanje za te knjižice je skoro popolnoma nehalo. Zvesto svojemu načelu, katero je izraženo v njegovem imenu, po majhnih pa mnogostevilnih žrtvah nabirati velike svote, izmislilo si je nekaj novega. Hotelo je namreč te majhne žrtvice prikleniti na nekatere vsakdanje potrebščine olikanih zavednih Slovencev, ter tako odpreti trajen vir dohodkom za „Narodni Dom“. Društvo je namreč takole sodilo: Ako daš prijatelju ali znancu vizitnico, ako mu naznaniš kak vesel dogodek, na pr. svojo zaroko ali poroko, ako mu pismo pišeš in se vse to zgodi na takem papirju, ki je okrašen, ne s kakim monogramom ali s kako rožico ali kako enako sličico brez pomena, ampak z znamenjem, ki priča, da se udeležuješ žrtev za skupne narodne namene, in ki vrhu tega kaže čedno podobenstvo katerega izmed slavnih Slovencev, ki se jih s ponosom in s hvaležnostjo spominjamo, potem ima gotovo taka vizitnica, tako naznanilo, tak list za zavednega Slovence še poseben pomen in posebno vrednost, katere navadni papir ne more imeti, ker to so potem tako rekoč vidna znamenja rodoljubja mej nami.

Te ideje, katero so na podoben način naši

bratje Čehi že davno v korist „Ustřední Matice Školské“ uresničili, poprijelo se je „Krajcarsko Društvo“, ki ima po izpremenjenih svojih pravilih zdaj tudi pravico tiskovine v svoj namen izdajati, ter je dalo podobice štirih slavnih Slovencev, Vodnika, Prešerna, Slomška in Bleiweisa v različnih okvirih in različni velikosti, v jedni ali dveh barvah natisniti na vizitnice, naznanila kartone, liste in zavitke za pisma. Podobice so krasno izdelane, tisk in papir je od prve trdnosti v tej stroki v Avstriji in tako smemo biti prepričani, da podamo Slovencev eleganten „narodni papir“, katerega bodo gotovo prav veseli.

Bodi vsem rodoljubom priporočeno, da začnejo zdaj posnemati naših bratov na severu šega, ter mej seboj si le od „Krajcarskega Društva“ izdane vizitnice in naznanila in pisma pošiljati. Vizitnice pa bi se dale še o marsikateri drugi priliki rabiti, nego se zdaj navadno rabijo. Kako lepa je na pr. na Češkem razširjena navada, da dragim in zaslužnim pokojnikom na krste polagajo, vence, lire in enake stvari, sestavljene iz samih takih vizitnic, na katere so prijatelji, znanci in častitelji zapisali svoje ime poleg kakega primernega reka ali verza, ali pa tudi vencem mej liste vtikajo take vizitnice; gotovo posnemanja vredna navada! Naznanilni kartoni pa bodo tudi narodnim društvom lahko služili v njih namene, v naznanila, vabila, programe, plesne rede itd. Vsi ti papirji bodo res nekoliko dražji od navadnih, pa gotovo bodo rodoljubom tako ugajali, da bodo prav radi neznatne žrtvice polagali na žrtvenik „Narodnega Doma“. V kratkem se bode po časnikih še natančneje razglasilo po kaki ceni, in po katerih trgovcih se bode ta „narodni papir“ prodajal.

Odbor

„Krajcarskega Društva“.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 10. julija.

Deželnozborske volitve.

Pri volitvah v bukovinskih kmetskih občinah so voljeni sami konservativci. Liberalci so izgubili sadagorski okraj, katerega je dosedaj zastopal njih pristaš. Mej izvoljenimi je več Rusinov, katere je bil konservativni odbor prisiljen postaviti za kandidate. Nadejamo se, da rusinski poslanci v deželni zbornici ne bodo le kimali, temveč se z vso odločnostjo potegnili za pravice svojih rojakov.

Volitev jednega člana v češki deželni šolski svet.

Nemški listi se silno jezé, da so sklenili Praški mestni odborniki voliti gospoda Heinricha v češki deželni šolski svet, in preté, da se Nemci ne udeležé deželne razstave. Mi se nadejamo, da se Praški mestni zbor tega pretenja ni ustrašil ter je pokazal, da si ne da zapovedovati. Nemci s svojim upiranjem le kažejo, da jim za pravo spravo ni nič, temveč da hočejo le gospodovati. Heinrich ni nikdar zatajil svoje narodnosti, njegov jedini greh je, da je skušal na Češkem osnovati gospodarsko stranko in napraviti spravo mej Nemci in Čehi na podlagi gospodarskih koristij, kar se mu pa ni posrečilo. Na tega moža se sedaj hudujejo, ker je hotel biti Čehom pravičen. Češkim politikom naj bi pa baš nemška jeza odprla oči, da bi spoznali, da z Nemci sprava ni mogoča in da bi se postavili na odločno narodno stališče. Volitev je imela biti včeraj, a o njenem izidu še nemamo nobenega izvestja. Le to poročajo nemški listi, da so

širok prostor, ki je okolu in okolu z namešanimi skalami obdan. Ljudstvo pripoveduje, da je bila na tem mestu velikanska „ajdovska“ naselbina. Na glavici Celiški vrh poznajo se nasipi prazgodovinskega gradišča in iz jame Mošnjak pri Tirni prinašajo povodnje starinsko železno orodje. Novejša preiskavanja so dokazala, da je bila na Sveti gori prazgodovinska naselbina.

Vsi ti podatki so napeljali tudi zunanje učenjake k preiskavanju vaše okolice. Tako je kopal na Slemšku l. 1881 najslavnejši arheolog avstrijski Ferdinand pl. Hochstetter, leta 1882 zopet Schulz in pozneje kustos dvornega muzeja Szombathy. Mnogo se je pričakovalo o velikanski gomili „Krtina“ na zemljišči „V stranskem hribu“, ki spada Matevžu Kotarju iz Cveteža, ali pokazalo se je pri natančnejšem preiskavanju, da v njej ni niti oglja, niti črepinj. Pač pa se je našlo vse polno žalnih grobov na pašniku „Priklanjovec“ blizu Cveteža ob levi strani Svetogorskega kolovoza.

Pri Vaškem grobišču je to posebno zanimivo, da ležijo sežgani in nesežgani mrličji kar brez reda mej seboj pomešani. Včasih se nahajajo cela ogrodja

mestni odborniki v zaupni seji sklenili, da se opusti protest proti zakonu o šolskem nadzorstvu.

Vnanje države.

Volitev za bolgarsko narodno sebranje.

Mej Cankovci in Radoslavovci so se vršila pogajanja, da bi drug drugega podpirali pri volitvah. Ti dogovori pa baje neso imeli nobenega uspeha. Cankovci vsekako hočejo, da se v Bolgariji vse radikalno premeni. Radoslavovci bi pa bili zadovoljni s sedanjim knezom, da bi le odstopila sedanja vlada. Naravno je, da se pri tacihi nasprotstvih neso mogli sporazumeti. Nesloga mej opozicijo bode pa le koristila vladi. Vladni pristaši se že nadejajo, da bodo pri volitvah pridobili več mandatov.

Podpolkovnik Kisov.

Kakor je znano, zaprli so podpolkovnika Kisova, ker se je sumilo, da je bil zamotan v Paničevo zaroto. Preiskava, ki se je začela proti njemu, bode kmalu končana. Pokazalo se je baje, da je nedolžen in zatorej ne pride pred sodišče.

Angleške klavnice v Srbiji.

Beligradski dopisnik Londonskega lista „Daily News“ javlja: Svinjska vojna mej Avstro-Ogersko in Srbijo dobila bode novo lice vsled pogodbe, ki se je danes (8. t. m.) sklenila mej srbsko vlado in Londonskim konzorcijem. Gospoda Marschall in Capon iz Londona podpisala sta danes v imenu Londonskega sindikata pogodbo, vsled katere se jim daje koncesija, da napravijo klavnice za prašiče in tovarno za konserve. Londonski sindikat se je zavezal, da bode vsa potrebna dela takoj izvršil in prvo leto 100.000 prašičev, drugo leto za 50.000 več in tako dalje do najvišjega števila 300.000 prašičev vsako leto poklal. Tovarna bode v Niši. Družba bode deset let davka prosta in dobi potrebno zemljišče zastoj. Dovoli se jej tudi prost uvoz in izvoz. Zastopnika družbe položila sta danes v ministerstvu 5000 funtov šterlingov za kavcijo.

Ruska imena.

Nemci priselivši se v Rusijo dali so mnogim ruskim selom nemška imena. Ruska vlada je pa sedaj zaukazala, da se onim selom morajo dati zopet prejšnja slovanska imena. Novim selom bodo pa zanaprej ruski uradi dajali imena, ne pa prebivalci sami. Kakor pri nas, so Nemci tudi v Rusiji hoteli s ponemčevanjem krajevnih imen. Priselilo se je v vas nekaj Nemcev, ki so kmalu obogateli in dobili velik upliv. Na njih željo se je vas prekrstila v nemško, da si je večina prebivalstva ostala slovanska. Od tod prihaja, da je v Rusiji toliko nemških krajevnih imen.

Anglija in Nemčija.

Angleška vlada začela je tudi s Francijo pogajanja zaradi Afrike. Ker pa Angleži najbrž ne bodo mogli pripraviti Francozov, da bi se odrekli svojim pravicam v Sansibaru, zahtevajo angleški listi, da Nemčija Angliji v Afriki še kaj dovoli, ker vsled francoskih ugovorov nemajo angleške pridobitve več tolike vrednosti. Najbrž bodo Nemci zopet morali Angležem odstopiti, če ne, pa bode parlament zavrgel afriško poravnavo.

Krečanske zadeve.

Ker Sakir paša ni mogel na Kreti napraviti stalnega reda, hoče baje Porta Gevad pašo imenovati krečanskim generalnim guvernerjem. Ta pa bode imel težavno stanje, kajti baš sedaj se zopet začneja neko gibanje mej kristijani. Ker brez dvojbe Grška na skrivnem podpira ustajnike, se bejé v Carigradu, da se utegne ustanek jako razširiti.

Domače stvari.

— († Štefan Lapajne,) župan in trgovec v Idriji, čegar smrt smo včeraj naznanili, je bil v tem mestu in v okolici jako popularna in zelo čislana oseba. Brez šol se je bil mož po-

je največ na pašniku Antona Klinca (po domače Marka) na levi strani Svetogorske poti, pa tudi nekoliko više na velikanski gomili, na katerej navadno o sv. Ivanu kres zažigajo. Ko se je razglasilo, kako važni spomeniki so bili na Vačah izkopani, poslala je celo cesarska akademija znatno podporo za nadaljna izkopavanja. Ali začel je zgodaj padati jesenski dež in tako je bilo vse delo ustavljeno. Vender pa so izkopani rezultati dokazali, da je Vaško grobišče najobširnejše in najbolgatejše v celem Avstriji poleg že davno poprej znane grobišča na Salzbergu pri Hallstadtu.

Pa ne samo pod Slemškom in pri Klenku nahajajo se prazgodovinska pokopališča, nego po vsem dolomitnem obronku ostrega greba mej kan-drško in savsko dolino. Ob vozni cesti mej Klenkom in Cvetežem je prav mnogo gomil, po katerih so kmetje o raznih priložnostih zaklade iskali. Na Kovačevem njivi v Gorenjem Logu (jedno uro pod Vačami) izkopali so že okolu l. 1830 mnogo bronzastih predmetov. Na gozdni lazini „v vrheh“ mej Roviščem in Tirno se nahaja takojmenovani ajdovski hram, to jo 30 korakov dolg in 10 korakov

nad žarami, ki so navadno prav velikanske, včasih pod žarami, tako da preiskovalci neso mogli zaslediti nikake doslednosti pri pokopanju. Na različne dobe se pri tem faktu ne more misliti, ker so dodatki bistveno povsodi isti. Mnogi so mislili na dve različni ljudstvi, na gospodujoče in robsko; ali pa na bogatejše in siromašnejše prebivalce. Zopet drugi pa trdijo, da so ženske navadno sežigali, moške pa cele shranjevali. Popolnoma pa še ni rešena ta uganka.

Najbolj pa so zaslovele Vače, ko so spomladi l. 1882 izkopali na Slemšku preimenitno situlo (loncu podoben bronast vrč z lepimi utolčenimi slikami), katere skoro nema vrstnice na svetu in katere je največji kras in ponos Ljubljanskega muzeja. Zelo imenitna je tudi čelada z dvema grebenoma, katero je Jarnej Pečnik avgusta meseca 1889 na Vačah izkopal. Te in jednake najdbe vabijo vedno več preiskovalcev na Vače in prešlo bode še mnogo mnogo let, predno bodo vsi ondešnji podzemeljski zakladi vzdignjeni. Prazgodovinske starine pa so zagotovo Vačam na veke jedno najodličnejših mest v svetovni zgodovini.

vzdignil do precejšnje omike in bil vsled tega priljubljen pri vseh izobraženih stanovih. Kot trgovec je pospeševal domačo obrt in kupčijo; zlasti domačo obrt s svetovno znanimi idrijskimi čipkami je s tem pospeševal in na visoko stopinjo povzdignil, da jim je pot odprl po daljnem svetu, po celi Evropi in še celo v Ameriko. Po njem in po njegovej soprogi izloženi izdelki bili so odlikovani po vseh svetovnih razstavah. V politiki bil je vedno naroden; odkar se je začelo ustavno življenje v Avstriji, vodil je idrijsko narodno stranko pri vseh volitvah v deželni ali državni zbor. V poslednjih letih, ko se idrijsko uradništvo nad narodnim županom ni več spodtikalo, bil je tudi župan temu mestu. Ohranimo dobremu možu blag spomin!

— (Jan Kolar.) Porodom Mickiewiczzeve slavnosti objavil je v „Politiki“ na Dunaji bivač Čeh iskren poziv, v katerem prav posebno toplo priporoča, da bi se glede Jana Kolarja isto storilo, kar so Poljaki s svojim Mickiewiczem, da bi se namreč njegove kosti prepeljale z Dunaja, s Svetega Marxa grobišča, v zlato Prago, v narodno rako na Višehradu. Ta poziv je jako umešten. Vsi slovanski rodovi naj bi sodelovali, da se oduševljenemu pesniku slovanske vzajemnosti izkaže ta čast.

— (Gospod profesor dr. Fran Celestin) vrnil se je te dni iz Krakova na Dunaj, odkoder v kratkem potuje v Zagreb. Njemu v čast snide se „Slovenski klub na Dunaji“ v soboto dne 12. julija ob 7. uri zvečer v Kaubek-ovi restavraciji v Pratru, kamor se uljudno vabijo na Dunaji bivač Slovenci. Ako bi bilo vreme deževno, bode sestanek „zur gold. Kugel l. Am Hof.“

— (Ravnikiarjeve slavnosti na Vačah) udeležil se bode tudi „Zagorski Sokol“ z godbo. Želeti je, da ga „Ljubljanski Sokol“ pri prvem snidenju pozdravi v dostojnem številu.

— (Ravnikiarjeva svečanost in čitalnica.) Odbor „Pisateljskega podpornega društva“ vabi čitalniške društvenike k tej slavnosti in se nadeje obilne udeležbe od strani našega društva in njegovih pevcev. Da se bodo njegove nadeje uresničile, pozivlje vse društvenike in pevce, naj se te lepe slavnosti udeležijo,

čitalniški odbor.

— (Družbi sv. Cirila in Metoda) so povodom praznika sv. Cirila in Metoda doposlali Šentlambertčanje 7 gld. z gorečo željo, da bi naš narod bolj častil sveta svoja blagovestnika ter se jima priporočal: naj bi mili Bog po njuni krepki priprošnji milostno se oziral na Slovane. — Družbi sv. Cirila in Metoda pa posebej žele, da bi se za njo bolj ogrela premrzla srca mnogih Slovencev.

— (Iz Vač) se nam poroča: Danes je strel topičev naznanjal, da se je spominska plošča škofa Ravnikiarja v rojstno hišo uzidala. Lišpanje trga se nadaljuje, in gostilničarji se kaj marljivo trudijo, da došlim gostom dovoljno postrežejo, z jedjo, dobro pijačo in kar je za razveseljevanje zanimivega. Ta dan kaže, da bode v Vačah jako krasen, ker naznanjajo sosedna društva svoj prihod v obilnem številu in udeležba prebivalcev iz okolice bode jako velika. Za daljne goste, katerih se je tudi mnogo po železnici nadejati, preskrbel je slavnostni odbor dovoljno število voz, s katerimi se lahko iz Litije do Vač popeljejo. Gostom izlet na Vače gotovo ne bode presedal, ker okolica je jako krasna, ima lep razgled in so kraji zaradi izkopavanja dragocenih starinskih reči jako zanimivi. Oddaljenost od Litije je pičli 2 uri pešhoda in pot je jako prijetna, ker pelje do pod Vač po ravnavi in od tam se okrene okrajna cesta za 20 minut navzgor dalje do Vač. Torej na svidenje!

— (Udeleženci dirke kluba slovenskih biciklistov na Vrhnikih) ki se žele udeležiti skupnega, obeda blagovole naj se javiti pri kustosu Ljubljanske čitalnice (trafika) do petka 6. ure zvečer. Kuvert za osobo brez pijače stane 1. gold.

— (Sklep I. mestnega slov. otroškega vrta v Ljubljani) bode v torek 15. julija t. l. s sv. mašo 1/8. uri zjutraj pri sv. Petru, potem pa mala skušnja in razstava raznih ročnih del do 5. ure popoldne v učilnici na sv. Petra nasipu štev. 65. Ustop je vsacemu dovoljen. Vodstvo.

— (Orglarska šola) konča šolsko leto z javno skušnjo v pondeljek 14. t. m. in in odpre nov tečaj 17. septembra.

— (Za veliki koncert „Slovenskega pevskega društva“) bodo skupne pevske vaje

pod vodstvom društvenega kapelnika g. Jurkoviča sledeče: dne 13. julija ob 1/8. uri zvečer na Krškem, 16. julija ob 8. uri zvečer v Mariboru, 20. julija ob 3. uri popoldne v Šmariji, 27. julija ob 2. uri popoldne na Ptuiju, 3. avgusta ob 7. uri zvečer na Laškem. Prosijo se vse častite pevke in gg. pevci, da pridejo k tem vajam polnoštevilno in točno. Gosp. poverjeniki naj blagovole skrbeti, da se udeležijo pevci vaj v istih krajih, ki so za nje najbližji in najprimernejši. Posebno pa se opozarjajo pevci na vajo v Mariboru, da se je udeležijo tudi zunanji kolikor mogoče mnogobrojno, ker se bode pri isti vaji pela pesem „Domovini“ s spremljevanjem godbe.

— (Brezozirnost kranjske stavbinske družbe.) Prijatelj našemu listu nam piše: Opravičeno ste že parkrat grajali stavbinske družbe brezozirnost pri podiranju gledališkega pogorišča. Sedaj ko je pogorišče podrto do tal, priskrbela je stavbinska družba občinstvu Ljubljanskemu novo zabavo. Sredi kongresnega trga etablirala je svojo kamnoseško delarnico in kosci kamenja leté izpod kamnoseških dletov na vse strani na mimoidoče občinstvo, kakor šrapneli v bitki. To je vender že skrajna brezozirnost! Javni mestni prostori menda vender še neso stavbinske družbe delarnice in mestni policijski urad bi imel skrbeti, da se ta nedostatek odpravi.

— (Odbor pol. društva „Edinost“) ima v nedeljo ob 10. uri popoldne sejo v „Delavskega podpornega društva“ prostorih.

— (Nov tarif na južni železnici) bode vender le — kakor kaže — stopil v kratkem v veljavo. Vodstvo južne železnice namerava namreč upeljati nov izdatno znižan tarif samo na avstrijskih progah, ker ogerški trgovinski minister ni pritrdil, predloženega načrta, kakor smo že poročali. Nam je v prvi vrsti na tem ležeče, da bi skoro se približala tudi južna železnica cenejšemu tarifu državnih železnic, ter upeljala svoj novi tarif na avstrijskih progah.

— (Redkost.) V Mojstrani na Gorenjskem ustrelil je pred dvema dnevoma gosp. Galéta lovec Gregor velikega planinskega orla izpred gnezda. Orel je izredno velik, z razpetima perutima meri 2 m in 20 cm.

— (Čitalnica v Buzetu) se je v nedeljo slovesno otvorila. Svečanost bila je jako živahna, došlo je mnogo rodoljubov iz vse Istre, mnogi, ki se neso mogli udeležiti, poslali so brzojavno svoje pozdrave in čestitke. Mej petjem, deklamacijami in govori trajala je slavnost do 2. ure popoldne. — Predsednikom čitalnici izvoljen je znani rodoljub, g. odvetnik dr. Trinajstić, podpredsednikom gosp. župnik Ant Kalac, tajnikom in blagajnikom gosp. Fran Flego, župan v Buzetu. V odbor sta voljena gg. M. Brajša in Ant Flego. Novi čitalnici želimo: Vivat, floreat, crescat!

— (Medvedjaki) imajo blizu Planine na kneza Windischgratza graščini v Haasbergu, v katerega obširnih gozdih se še vedno nahajajo medvedje. V tem medvedjaku nahaja se zdaj kach šest živih medvedov.

— (Zakupna obravnava) zaradi zagotavljenja kruha, ovs, sena, slame za steljo in za postelje, mehkih in trdih drv, premoga, koaksa in šote za zakupno postajo Ljubljano in deloma tudi za Toplice na Dolenjskem se bode vršila dne 16. julija 1890 v vojaškem preskrbovalnem magacinu v Ljubljani. Pri obravnavi oziralo se bode samo na pismene ponudbe. Te se morajo zapečatene zgoraj omenjeni dan vsaj do 10. ure popoldne v pisarni vojaškega oskrbovalnega magacina v Ljubljani oddati. Splošni pogoji in obrazci za ponudbe, katere smo že tudi v razglasilnem delu našega lista objavili, se tudi lahko pregledajo v pisarni trgovske in obrtniške zbornice. Natančnejši pogoji se pa vsak dan od 8. do 12. ure popoldne in od 2. do 4. ure popoldne lahko ogledajo v omenjeni pisarni vojaškega magacina, kjer se tudi dobé proti plačilu 4 kr. za tiskano polo. — Omenjamo pa še, da bode obravnava za druge postaje, in sicer v Gradci in Gorici 21. julija, v Mariboru in Pulji 25. julija, v Celovci 16. julija in v Trstu 23. julija 1890.

— (Sveto pismo „skos Jurja Dalmana na slovensku pretauleno l. 1584.“ je na prodaj.) To veliko, zanimivo delo je okrašeno z lepimi bakrorezi; v usnje vezana knjiga, 12 palcev dolga, 8 1/2 palcev široka, 4 1/2 palca debela, ima dva zaklepa in se odda za 20 gld. Pri-

poroča se posebno knjižnicam, starinoslovcem in jezikoslovcem. Kdor jo hoče kupiti naj se oglasi pri uredništvu „Slov. Naroda“.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Praga 9. julija. Mestni zbor je izvolil Čeha Srba in Nemca Heinricha v deželni šolski svet.

Sofija 9. julija. Bolgarska vlada je dala policijskim organom v pridunavskih mestih stroge ukaze, da naj bodo jako pazni, da zabranijo prihod agitacije iz Rumunije. Rumunska vlada je objavila bolgarski, da se zadnji čas ob rumunskobolgarski meji pojavljajo sumljivi elementi.

Dunaj 10. julija. „Wiener Zeitung“ deklarije vest, da se misli sklicati dolnjeavstrijski deželni zbor, da sklepa o predlogah zakonov gledé zjedinenja Dunajskih predkrajev z Dunajem, ker se o tem vprašanji vrše še le prva posvetovanja.

Bruselj 10. julija. Zbornici vlada predložila zakon, s katerim se kongiškej državi dovoljuje posojilo 25 milijonov, razdeljeno na 10 let, po preteku katerega obroka namerava Belgija v zmislu pogodbe prisvojiti kongiško državo.

Razne vesti.

* (Na gospodarskem kongresu,) ki bode početkom septembra meseca na Dunaji, bodo Rusijo zastopali pisatelj g. Jermolov iz ministerstva financ v Peterburgu in odposlanci gospodarskih zavodov iz Varšave in iz Finske.

* (Kraljica regentinja španska.) Nekdo je vprašal kraljico špansko, kdaj odpotuje iz mesta v letovišče. Odgovorila je: „Če mine kolera, pojdem v juliju v San Sebastian. Če pa kolera ne pojenja, pošljem kralja v La Granjo, kjer bode varen, sama pa ostanem v Madridu in hočem deliti nevarnost z drugimi prebivalci“.

* (Ivan Orth v Buenos Ayres.) Bivši nadvojvoda Ivan — ki se, kakor znano, zdaj imenuje Ivan Orth — odpeljal se je 2. dne aprila na svoji ladiji „Santa Margaretha“ v južno Ameriko, ter je dospel 28. dan maja po precej dobri vožnji v La Plato. V Buenos-Ayres se je pripravljala avstro-ogerska kolonija, da slovesno vsprejme kapitana Ortha. Ko pa je on zvedel o tem, naprosil je odbor, da se opusté vsa taka javna slavljenja, kar se je tudi zgodilo. Kapitan Orth živi v Buenos Ayres čisto sam, haveč se s svojim poslom. Od tam pojde v Valparaiso, da nakrca soliterja za neko angleško hišo.

* (Novi projekti kanalov.) Na Francoskem mislijo graditi kanal mej Narbonom in Bordeauxom, ki bode zvezal Sredozemsko morje z Atlantiškim oceanom, Pariz pa s kanalom do Rouena zvezati z morjem. Potrebni kapitali so že zagotovljeni, in ne zahteva se nobena podpora in nobeno jamstvo od države.

* (Grozna nesreča) pripetila se je v torek po noči v Brnu, v stanovanju pirotehnika Sakserja. Vsled eksplozije nekaterih komadov umetnega ognja nastal je požar. Ko so sosedje prihiteli na pomoč, našli so 26letno soprogo Sakserjevo in dva otroka že mrtve, 35letni Sakser pa je bil sicer še živ, a grozno opečen. Ko so ga odnesli v bolnico, umrl je kmalu. Vsled eksplozije podrl se je zid stanovanja Sakserjevega in je bila nevarnost, da se vname še sosedno stanovanje, iz katerega so rešili spavalčice dete.

* (Strelna udarila v železniški vlak.) Mej hudo nevihto, ki je bila preteklo nedeljo, tresčilo je v tovorni vlak južne železnice mej Gradcem in Puntigamom, in sicer ravno v utico nad jednim vagonom, ne da bi bil poškodovan v njej sedeči sprevodnik.

* (Sedem otrok utonilo.) V Szegszardu se je sedem otrok igralo v plitvem potoku blizu mesta. Nakrat se je pa oblak utrgal in potok je tako narasel, da je vseh sedem otrok utonilo.

* (O nameravanem štrajku policajev) v Londonu izrazil se je državni tajnik Mattheus, da so vesti časopisov pretirane. Uprlo se je res 39 mlajših, neizkušenih redarjev, a ti so bili odpuščeni. Obnašanje starejših redarjev pa je dostojno in se ni bati izgredov. Sicer pa je glavar redarstva skrbel za to, da bode redarstvo v vsem mestu storilo popolnoma svojo dolžnost.

* (Sto ljudij rešil.) Nedavno nesli so k poslednjemu počitku v Londonu petintridesetletnega Eduarda Smalleya, ki je v svojem nedolgem življenju 100 ljudij rešil iz vode. Mož je bil spasiatelj po poklici, zato ni bil nikjer odlikovan. V Ameriki so namreč taki ljudje, ki za plačilo spremljajo večje družbe, ki se vozijo kam po morji za zabavo, in je njih naloga reševati potovalce, kadar kateri pade v vodo. Za ta svoj posel so pa jako dobro plačani. Njih posel je pa seveda nevaren. Dela imajo tudi zadosti, ker so pri taci zabavnih vožnjah čolni in ladije prenapoljene in zatorej mno-

gokateri pade v vodo. Spasitelj vozi se v posebnem čolnu za tako ladijo, opravljajoč svoj posel.

* (Uporni bataljon) v Londonu, o katerem smo poročali včeraj, ostane po sklepu vojnega ministerstva konsigniran v vojašnici. Nastanili so pa še jeden pešpolk v drugem delu vojašnice. Pričela se je preiskava o tej zadevi.

Telovadno društvo „SOKOL“
s sodelovanjem pevsk. zbora narodne čitalnice
v četrtek 10. julija 1890
na čast svojemu starosti gosp.
Ivanu Hribarju
častnemu meščanu Ljubljanskemu
Sokolski večer
v prostorih Ljubljanske čitalnice.

Vspored godbi:

1. Koračnica.
2. Vilhar: Ouvertura k operi „Jamska Ivanka“.
3. Ivanovič: „Marguerites“, valček.
4. Nemrava: Divertissement o slovanskih melodijah.
5. Schlögel: „Mein Liebling“, polka française.
6. Suppé: „Nachtigallenlied“.
7. Strauss: „An der Wolga“, polka mazurka.
8. Komzák: „České zvuky“, potpourri.
9. Rossini: Ouvertura k operi „Tancredi“.
10. Čizbulka: „Lustige Geschichten“, valček.
11. Nemrava: „Slovanstvo ve svých spěvech“.
12. Strauss: „Vorwärts“, hitra polka.

Začetek ob 8. uri zvečer.

K mnogobrojni udeležbi vabita vse brate „Sokole“, prijatelje društva in člane drugih narodnih društev najljubljenejšega reditelja:

Jaromir Hanuš.

Anton Dečman.

„LJUBLJANSKI ZVON“
stoji
za vse leto gld. 4.60; za pol leta
gld. 2.30; za četrt leta gld. 1.15.

Loterijske srečke 9. julija.

V Brnu: 74, 51, 8, 27, 15.

Umrlj:

9. julija.

Pri **Stonu**: Grim, Weiss, Steiner, Fischbach, Aglar, Polatschek z Dunaja. — Bregar s Križa. — Nachot iz Prage. — Dermelj, Milaue, Pogačnik iz Cerknice. — Brentari, Persoglia z Reke. — Černemšek s Štajerskega. — Lauter iz Norimberke.

Pri **Malič**: Terpotič iz Trbovelj. — Pajk, Schild, Wedekind, Ochs, Löwensohn, Weiss, Thimel z Dunaja. — Göttlinger, Obermüller iz Monakovega. — Rombauer iz Milana. — Arko iz Zagreba. — Grünwald, Modic iz Budimpešte. — Wieder iz Gradca. — Gorup z Reke.

Pri **bavarskem dvoru**: Potočnik iz Domžal. — Orasche iz Kranja. — Tomac iz Gerova. — Čop iz Rakeka.

Umrlj se v Ljubljani:

9. julija: Franca Grošelj, šivilja, 37 let, Hilšerjeve ulice št. 10, za pljučnim edemom.

V deželni bolnici:

8. julija: Ivan Krivec, delavec, 34 let, za srčno hibo.

Meteorološko poročilo.

Dan	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Ve-trovi	Nebo	Mo-krina v mm.
7. julija	7. zjutraj	737.0 mm.	18.2° C	sl. vzh.	jas.	
	2. popol.	736.1 mm.	24.2° C	sl. vzh.	jas.	0.00 mm.
9. julija	9. zvečer	736.0 mm.	18.0° C	sl. vzh.	jas.	

Srednja temperatura 20.1°, za 1.3° nad normalom.

Izkaz avstro-ogerske banke

z dne 7. julija 1890.

	Bankovcev v prometu	407,347.000 gld. (+ 1,753.000 gld.)	Prejšnji teden
Zaklad v gotovini	243,518.000	(+ 1,165.000 „)	
Portfelj	153,242.000	(+ 205.000 „)	
Lombard	24,168.000	(+ 1,317.000 „)	
Davka prosta bankovčena rezerva	38,681.000	(— 343.000 „)	

Dunajska borza

dné 10. julija t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

	včeraj	danes
Papirna renta	88.35	88.30
Srebrna renta	89.10	88.90
Zlata renta	109.75	109.20
5% marena renta	101.35	101.30
Akcije narodne banke	986.—	982.—
Kreditne akcije	303.—	302.75
London	117.15	117.30
Napol.	9.28 1/2	9.28 1/2
C. kr. cekini	5.57	5.55
Nemške marke	57.35	57.35
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	132 gld. 50 kr.
Državne srečke iz l. 1864	100	176
Oggerska zlata renta 4%	102	25
Oggerska papirna renta 5%	99	80
Dunavska reg. srečke 5%	100 gld.	122
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	116	50
Kreditne srečke	100 gld.	186
Rudolfove srečke	10	19
Akcije anglo-avstr. banke	120	154
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	—	—

Angleški bicikl

skoro popolnoma nov, prav malo rabljen, prodam takoj pod ugodnimi pogoji, eventualno na mesečne obroke, ker moram na jesen v vojsko. (543—1)

J. V. poste restante Vrhnika.

Iščem za svojo notarsko pisarno

koncipijenta

ki je zveden v zapuščinskih in zemljeknjižnih rečeh. Najraje bi notarskega kandidata. — Ustop takoj.

V Litiji, dne 9. julija 1890.

(516—4)

L. Svetec.

VIZITNICE

priporoča.

NARODNA TISKARNA

v Ljubljani.

Stajerska deželna slatina
Tempeljski vrelec
in
Styria-vrelec.
Vedno sveža, najmočnejša polnitev v novosezidanej polnilneji jami z direktnim tokom iz studenca.
Dobiva se: Pri upravi slatine v Rogatci-Slatini, v vseh prodajalnicah mineralnih vod, boljših specerijskih prodajalnicah in lekarnah in v deželni hiši v Gradci. (289—7)

Dunajske Razstave Srečke à 1 gld.

Vsaka srečka velja za obe žrebanji.

Seznam dobitkov za obe žrebanji. (505—17)

Prvo žrebanje 14. avgusta 1890.

Drugo žrebanje 15. oktobra 1890.

I dobitok 50.000 gld. vreden

I dobitok 50.000 gld. vreden

1	5000	razstav. srečk
1	2000	
1	1000	
2	500	
5	200	
10	100	
20	50	
50	20	
200	10	
2000	dobitkov 5	

1	5000	
1	2000	
1	1000	
2	500	
5	200	
10	100	
20	50	
50	20	
200	10	
2000	dobitkov 5	

SREČKE à 1 gld.

Uprava razstavine loterije,
Dunaj, II., rotunda.

V Ljubljani prodaja srečke **C. C. MAYER.**